

Opplevelseskvalitet og –design: *kan et kvalitetssystem bidra?*

v/Dorthe Eide, Nord Universitet (dorthe.eide@nord.no)

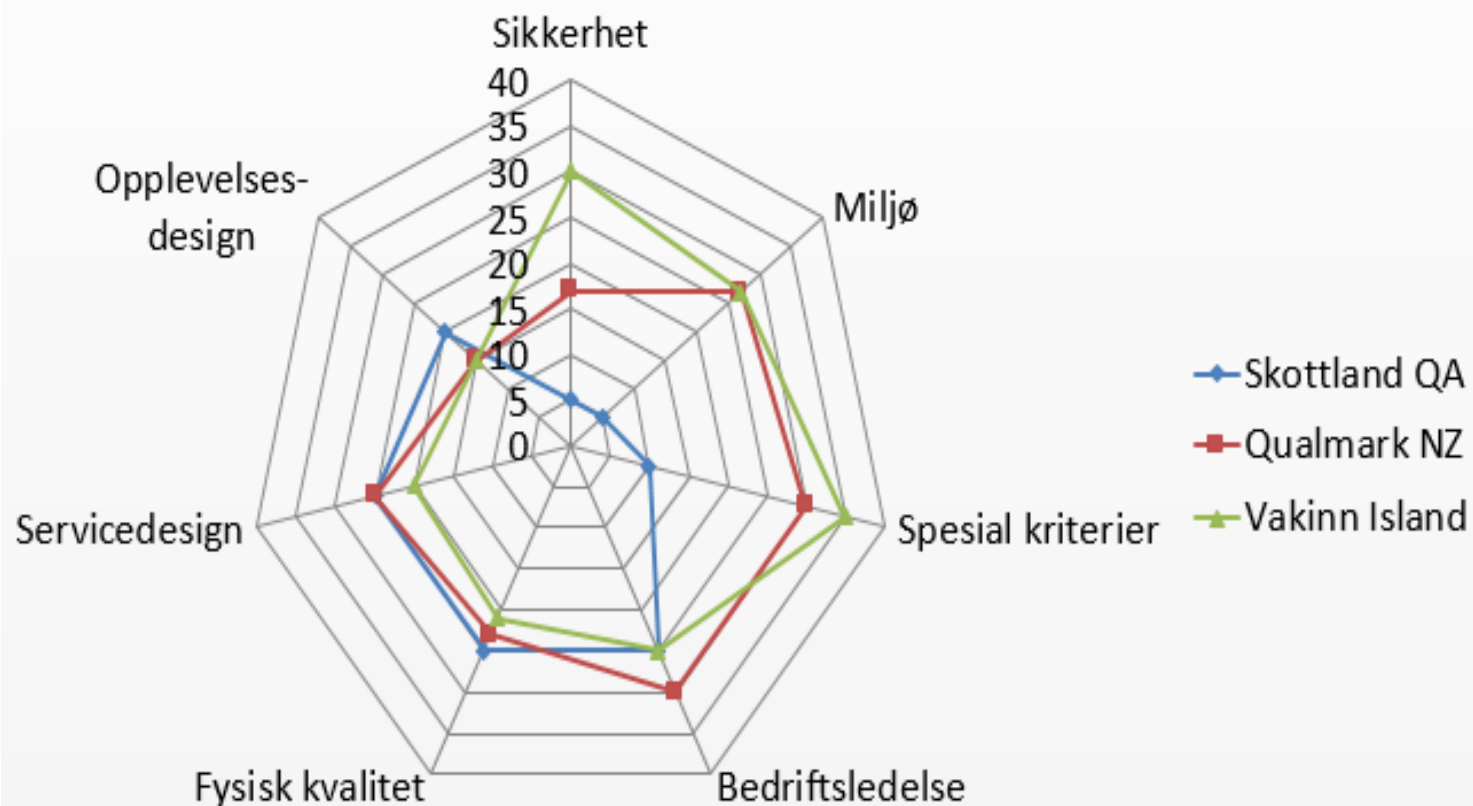
NORD
universitet

Fra se og høre, ikke røre-gjøre.
Til berøring gjennom mangfold av
sanser, gjøre og tidslighet

1. BAKGRUNN

- Andre land har økt fokus på kvalitet og kvalitetssystem
- Turoperatører og bestillere etterspør
- Undersøkelse i tre land (Eide & Borch, 20

UiN-rapport • nr. 3-2014

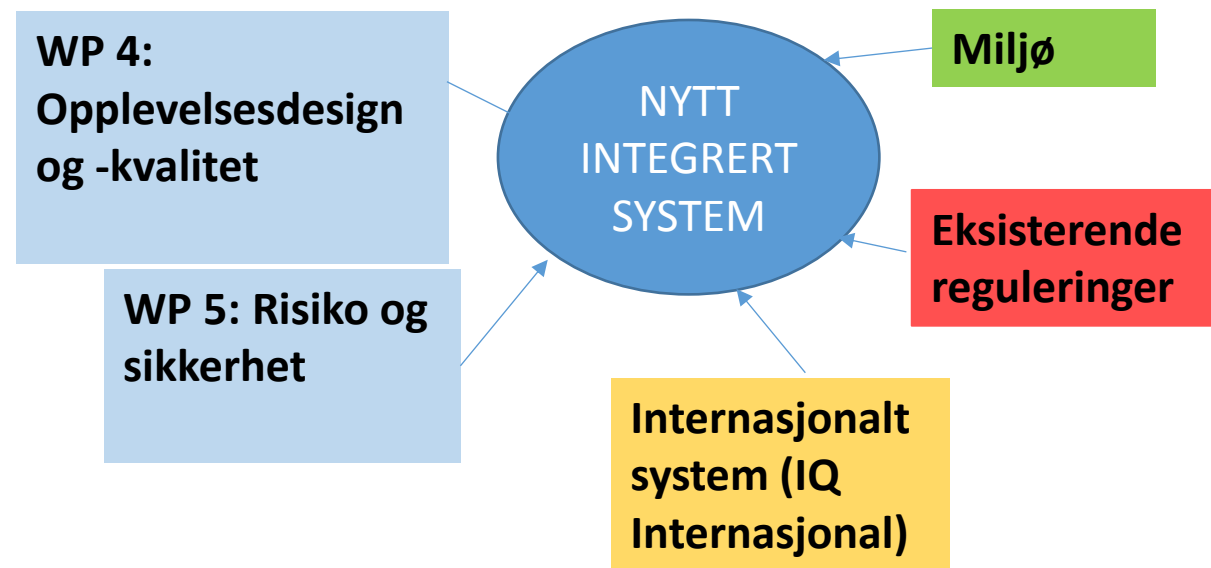
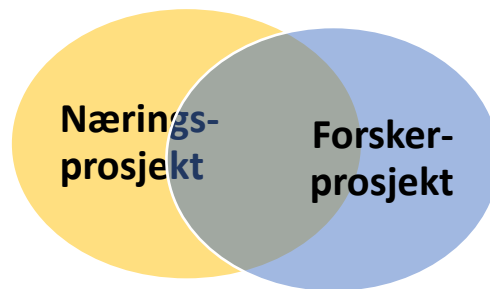
UNIVERSITETET I
NORDLAND

HANDELSHØGSKOLEN I BODØ • HNB

Dorthe Eide og Trude Borch
Kvalitetssystem og sertifisering innen
naturbasert reiseliv:
Erfaringer og effekter i Skottland, New Zealand og Island

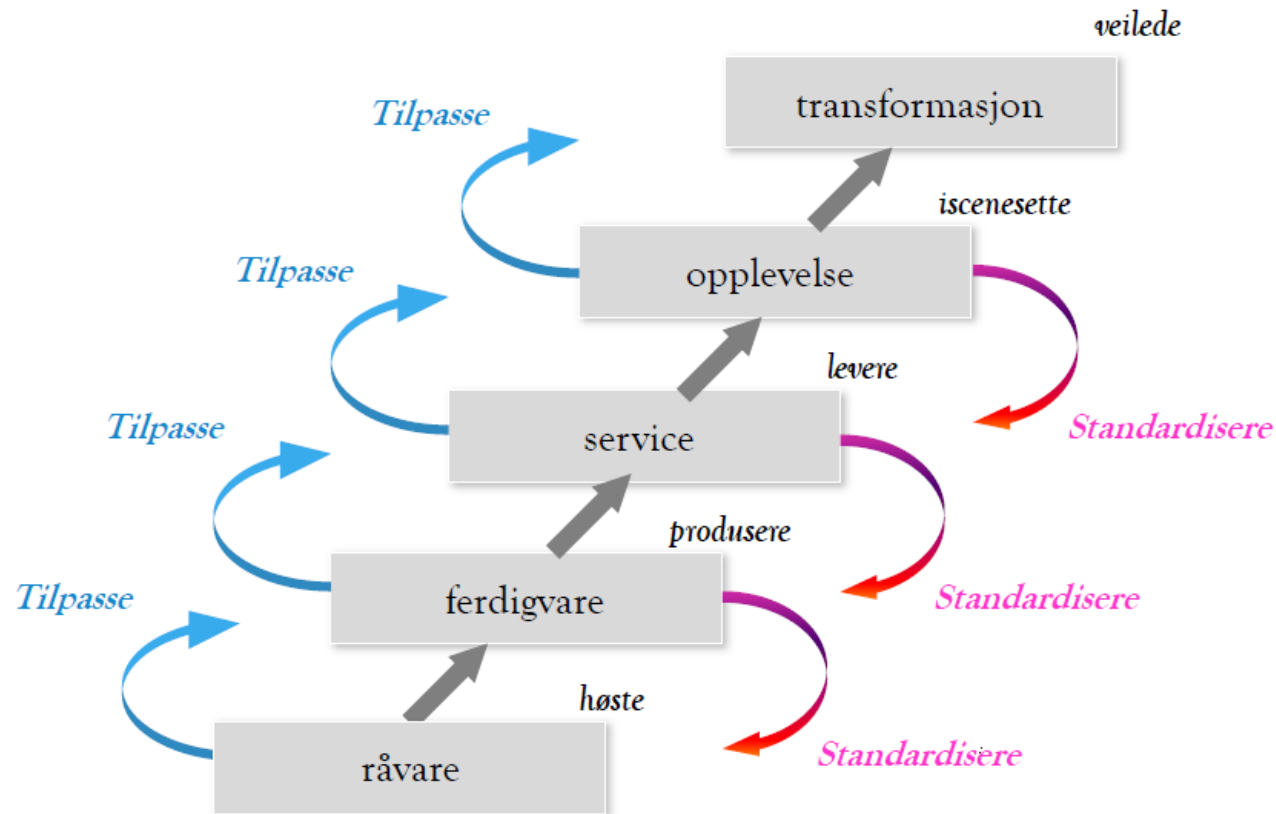
- To integrerte prosjekt
- Fou og innovasjonsprosjektet:
  - Klynger/nettverk og forskere søker
  - Ledes av Nord Universitet (Eide)
  - Formål: Bla utvikle og teste 2 piloter:
- Næringsprosjektet:
  - Driftsmodell
  - Integrering og test av integrert pilot

2) FAGLIG FORANKRING I OPPLEVELSESFORSKNING

Verdiskapingsstigen

Pine & Gilmore 1999

When Winston Churchill was asked to cut arts funding in favour of the war effort, he simply replied, "then what are we fighting for?"

- Opplevelser:
  - Personlig engasjerende, meningsfulle og minnerike
  - Ekstraordinær
  - Organiserte salgbare produkt/konsept/pakker
  - Motivasjon for å reise/besøk og viktigst for verdiskaping
- Tre generasjoner (Boswijk, et al, 2012):
  1. 'iscenesetting' og tilskuere
  2. Samskaping (co-creation) av verdi
  3. Selvstyring

Kunnskapsbasert bearbeiding av ide og ressurser

Ressurser

HVORDAN?

Opplevelsesprodukt/
konsept

Natur

Kulture

Dyr og

Opplevelsesdesign

- «Design is about searching out a product's or an organization's purpose—the problem it solves—and then painstakingly **making sure every facet of the solution supports this purpose**” (Steve Vassallo, author of the book [*The Way to Design*](#), Why Design is Important to Your Museum, Museum Hack, 8.2.2018)
- Verdi for gjest/bruker:
  - **Emosjonell, læring, sosialt, identitet, mening, livskvalitet++**
  - **Matche: Verdiforslag** som fasiliteres vs **verdiønske**/reason to go
- Opplevelsesdesign – fasilitere mening og verdi gjennom grep
  - ***Kan grep være relevant på tvers av kultur-, natur- og måltidsopplevelser?***

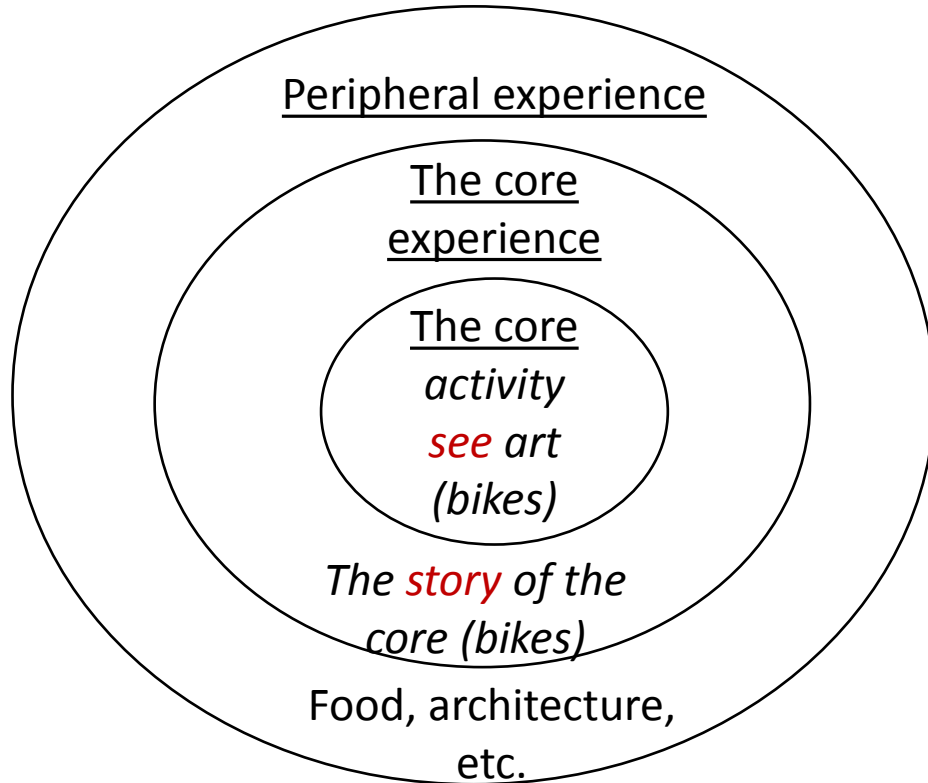

Opplevelseskvalitet:

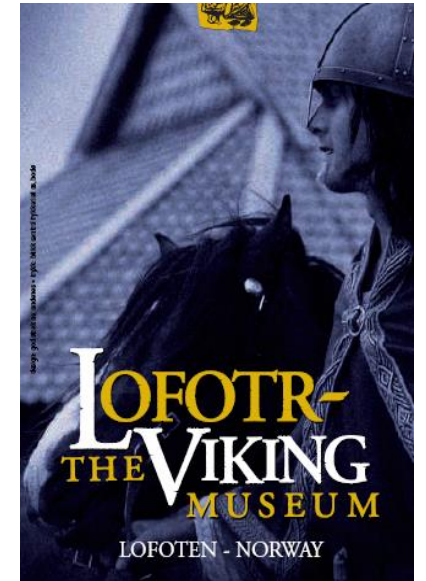
- **I tjenester – Servicekvalitet:**
  - gap forventninger vs leveranse
  - Tilfredshet og utilfreds
- **I opplevelser**
  - **Forventninger mer uklare**
  - Meningsfull=verdiskaping=kvalitet
  - **Ikke objektivt: Er subjektivt, relasjonelt, dynamisk og samskapt**
- *Hva er god opplevelseskvalitet (i museumsopplevelser)?*
- *Hvilke grep gir god kvalitet (i museum)?*
  - *Hvordan berøre, engasjere, involvere?*
  - *Hva kan aktiv involvering være?*
  - *Tidsdimensjonen: **Ikke bare fortid**, relevant også nåtid og fremtid?*
  - *Hva er autentiske, troverdige, attraktive... opplevelser?*
  - *Fakta og fantasi?*

Total opplevelser (konseptuert og pakket)

- Iscenesatte opplevelser (generasjon 1)

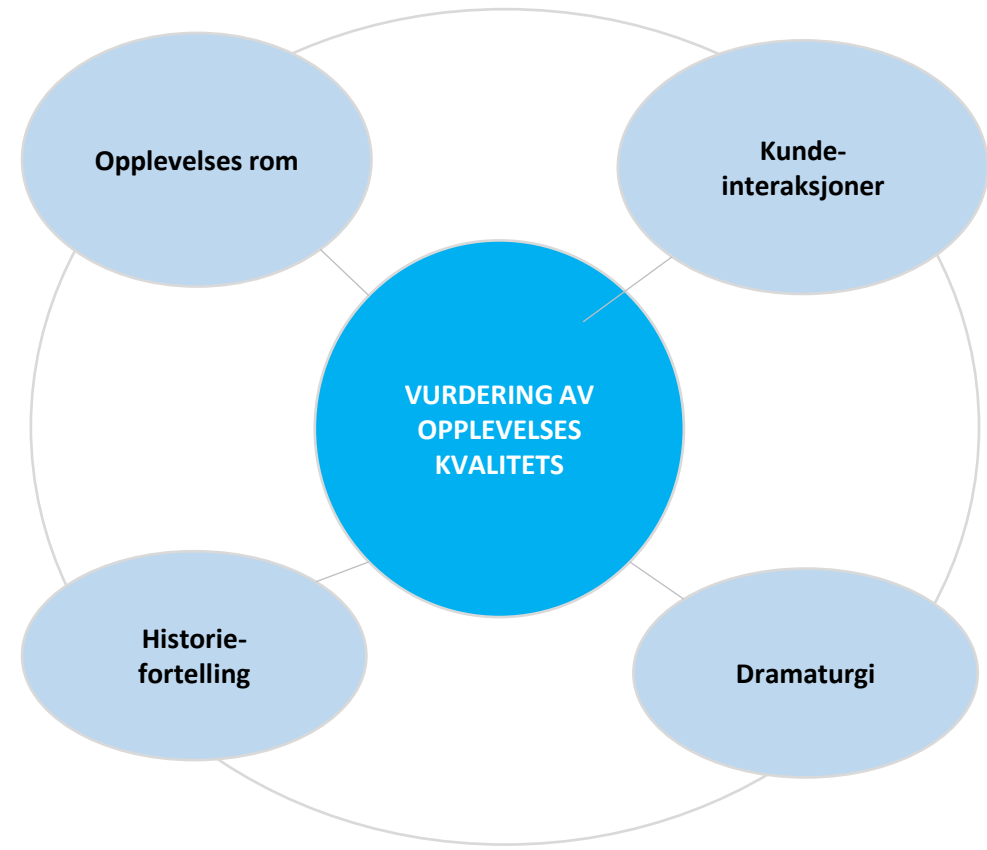

A) Kulturopplevelser - galleri (Sundbo & Hagedorn-Rasmussen, 2008, p. 98)

Modell – kvalitetsdimensjoner

Kundereisen

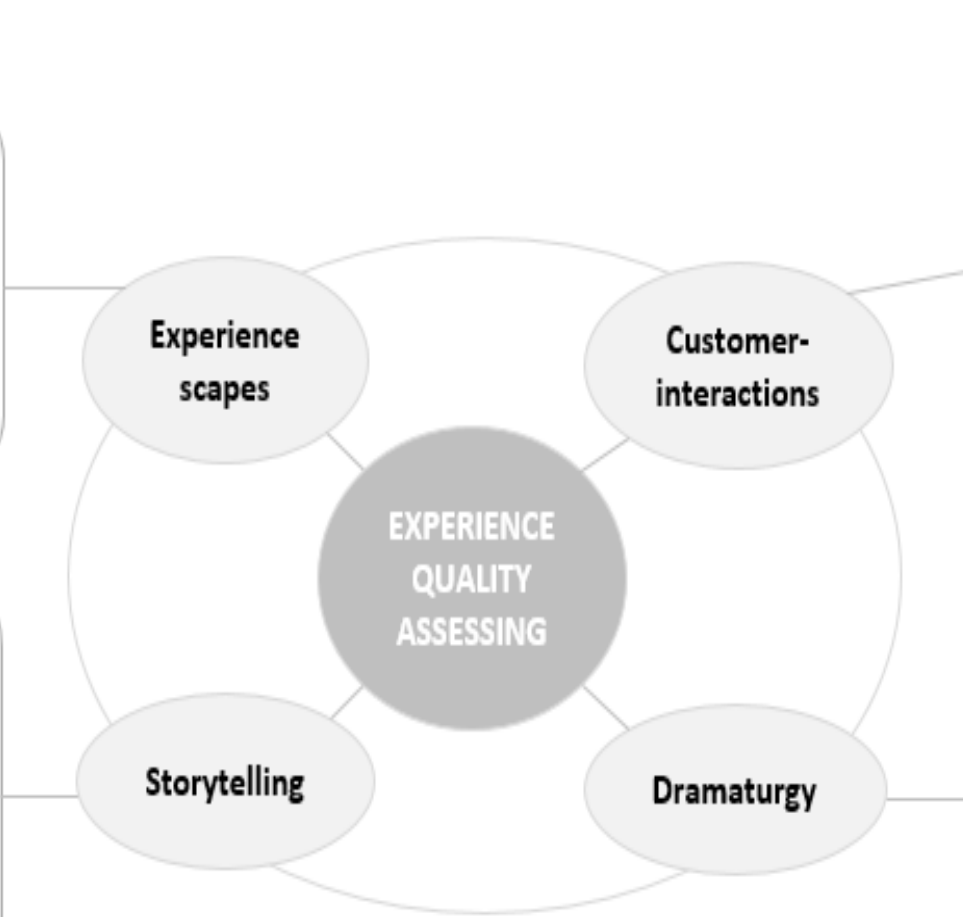

3. Fra modell til operasjonalisering

Utvikling av nasjonalt kvalitetsystem

Tematized, safe and sustainable:
-physical,
-social and
-symbolic
environments inside and/or
outside.

-Stories and rituals fits the
overall theme and the segment
-Stories have good structure
and mix of logic, pathos and
ethos
-storyteller is trustworthy,
knowledgeable, engaging and
adjust to group
-customers are involved
(reflection, tell)

*With:
-personnel
-other customers
-other humans (locals, suppliers)
-animals (tame and wild, care)
-objects (equipment's, artifacts)
-nature (plants, geology, weather) or culture
(landscape)
-self
*Involve varied senses and activities in
personal, meaningful and sustainable ways

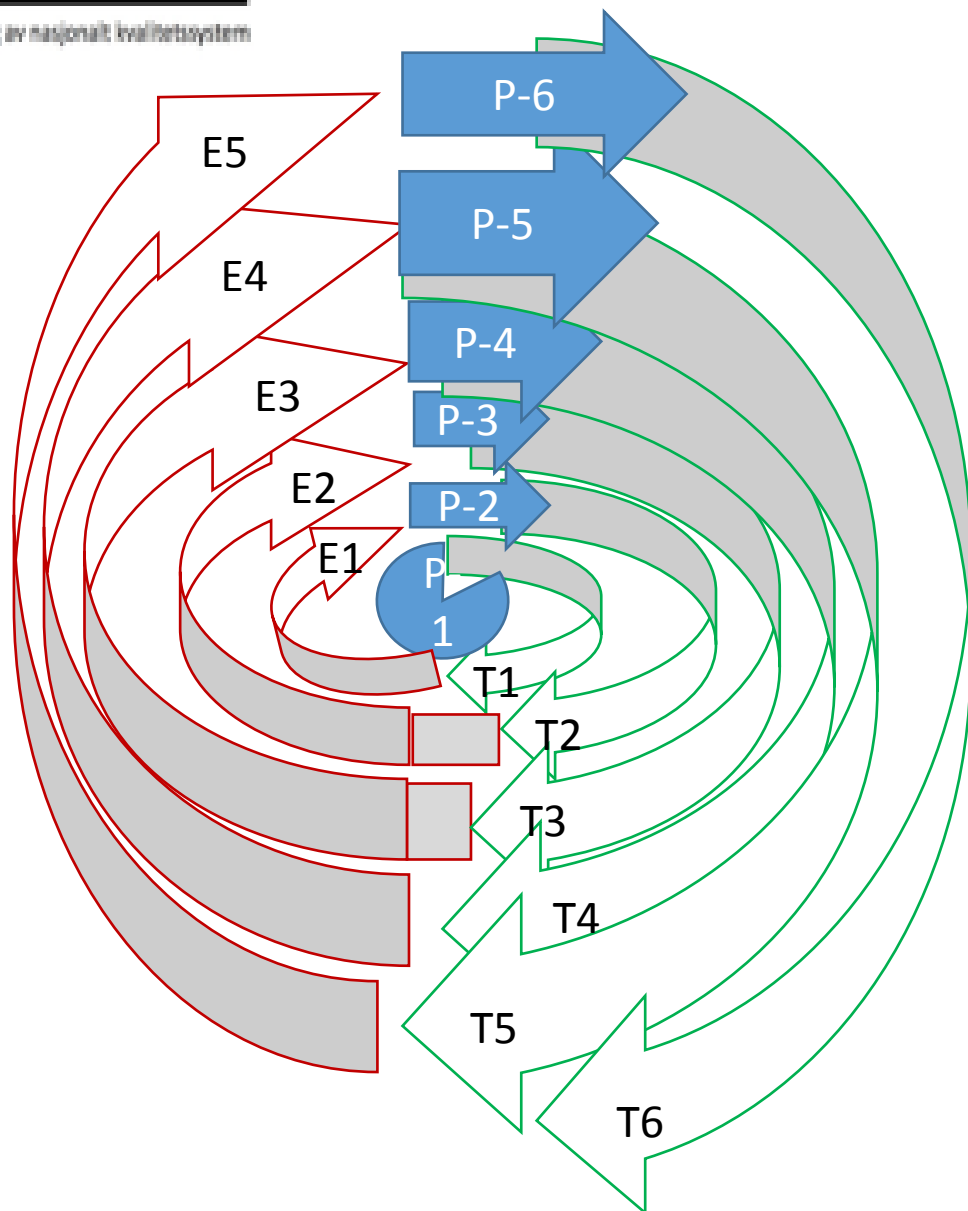
-with clear start and stop, briefing/debriefing
-with stories, rituals, activates, interactions,
scapes, X-factors and plots being well timed
and fits the theme in meaningful ways
-is adjusted to weather, segment and other
variables
-has good variation in intensity and personal
involvement adjusted to the segment

BEFORE

DURING

AFTER

Hvordan utviklet?

P=Prototype;

T=Testing

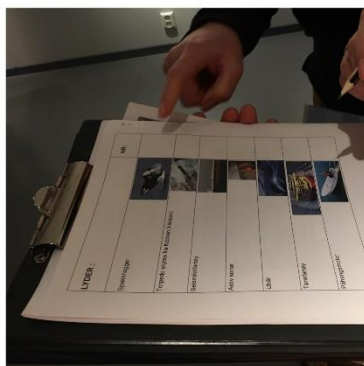
E=Evaluation & Feedback

- Antall bedrifter:
  - Totalt ca 35
  - 20 kjernebedrifter
  - 8 kulturbaserte (6 museum)
- Antall produkter:
  - Totalt ca 43
  - Minst 15 kulturbaserte produkter
- Hovedmodell relevant i alle
- Kriterier:
  - Noen avhenger av type produkt og segment
  - Lære av å se alle
- Ikke mål å standardisere

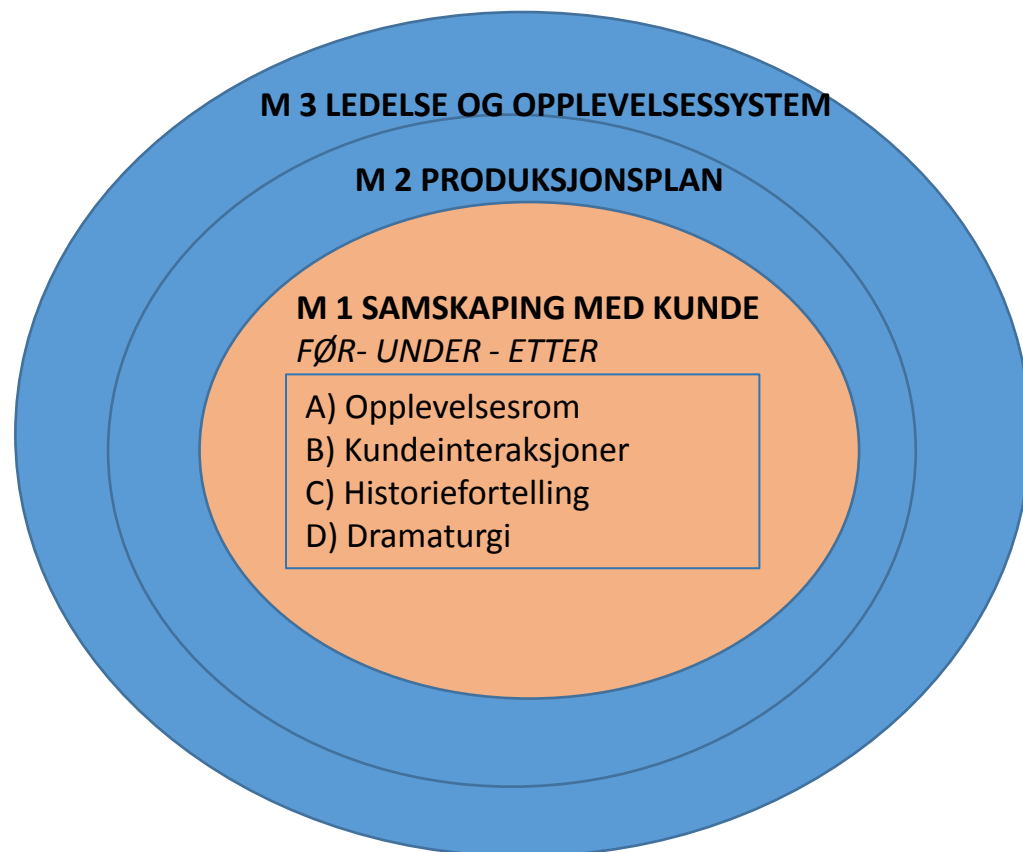
kvalitet reiseliv

Utvikling av nasjonalt kvalitetsystem

	Experience scapes	Customer-interactions (CI)	Storytelling	Dramaturgy
Intro- duction	<p>1)Outside area with buildings, welcome area; 2)Main hall for the feast with meal, theater and good bye.</p> 	<p>1 Personnel: some only theater roles (including singing/playing); some also serve food/drinks, all in costumes. Visitors are mostly audience 2 Other customers (small talk, dancing). 4 Objects (rope put over the clothes, spoon, knife and glass made it different)</p>	<p>Storytelling in the theater play. Use rituals (like offering to the gods).</p> 	<p>2 hour, very intense.</p> <p>-Standardized and staged product.</p>
Positive	<p>1)Impressive building outside. 1-2)Viking thematized (exterior, interior, furniture, equipment, furs, fire place). 2)Good atmosphere and safe. Authentic.</p>	<p>-Opportunity to participate in a dance around the bone fire or choose to watch. - 1-2 visitors get involved in the play (test if the food is poisoned). -Involved senses of seeing, hearing, some smelling, tasting and body-movements.</p>	<p>-Different roles (chief, chief's wife, family, slaves). -Theme, stories and the play varies depending on the season. -Learn about life and gender roles and power shifting.</p>	<p>-Distinct start with welcome -Use sounds and instruments to turn the drama. Some direct involvement to increase intensity. - -X-factors: the food taster, the offering and dancing. Food and drinks ok, not a peak.</p>
Nega- tive	<p>2)Smokey. A bit cold for those sitting most behind.</p>	<p>Too much 'skål' (cheers) became repeating.</p>	<p>-The Viking chief seemed out of script. -Does not take into account that visitors have very different pre-knowledge.</p>	<p>-No adjustment depending on cultural background and knowledge. -The high degree of staging, a bit 'Disnified'</p>
Sug- gestions	<p>2)Better ventilation and temperature.</p>	<p>Involve more through reflection (how was in own country at the time). Inform why this food and drinks, increase meaning.</p>	<p>Scripts for storytelling (chief) need improvement. Focus more on the role of the wife.</p>	<p>Increase knowledge about Vikings before or at start, connect to own history. Make clearer end.</p>

WP 4 (opplevelsesdesign og -kvalitet)

Hva vurderes?

**M 1 UTFØRELSE
FRA
KUNDEPERSPEKTIV**

**M2 OG M3:
BACKSTAGE OG
PLANLAGT**

Hvordan?

EKSTERN OBSERVASJON/VURDERING + KUNDE
FEEDBACK (INTERVJU OG ANNET)
- **Mysteryshopper profesjonell evaluator** (tester,
feedback, veiledning)
- En erfaren sertifisert bedrift?

HÅNDBOK
REVISJON:
- EKSTERN (hvert 3 år?)
- INTERN (årlig oppdatering endringer?)

INTEGRERT SYSTEM:

- Trinn 1 (kundeferspektiv fra wp 4, + andre deler): Plan fra høsten 2018, driftsmodell ikke avklart
- Trinn 2 (bedriftsperspektiv): om får nasjonal delfinansiering

4) AVRUNDING

kan et kvalitetssystem bidra?

- WP 4: Relevans, mangler, forståelig:
  - Delsektor og type produkt
  - Spesialist vs generalist
  - Om dimensjoner mangler
- Spørsmål og kommentarer?

